

ΑΣΠΑΣΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

2021

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ: Μπιτζανάκη Χριστίνα, Ονοφρέι Ευγένιος,
Σηφάκης Αρης και Χριστοπούλου Κωνσταντίνα

Περιεχόμενα

<i>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</i>	2
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	2
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	2
1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	3
1.2.1 ΑΠΛΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	3
1.2.2 ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	3
1.3 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΣΕ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	4
2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	4
2.2 ΑΡΧΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	7
3.1 ΕΝΝΟΙΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ	7
3.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ	7
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	8
3.1 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΡΑΓΔΑΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	8
3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	9
2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ.....	10
2.2 ΠΡΟΣΤΙΜΑ.....	10
2.3 ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ	11
2.4 ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	12
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	13
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	13
<i>Ηλεκτρονικές πηγές:</i>	14

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ταχύτατη, η επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη και κυρίως η ανάπτυξη της πληροφορικής κατέστησαν αναγκαία την δημιουργία ενός πλέγματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Το δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία, αξιοποίηση και διάδοση των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται ήδη στο άρθρο 9^Α του Συντάγματος. Όμως για την κατοχύρωση ενός ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας προσωπικών δεδομένων δεν αρκούν μόνο οι γενικές διατάξεις, αλλά απαιτείται θέσπιση εξειδικευμένων διατάξεων. Στο πλαίσιο αυτό καθίσταται αδήριτη ανάγκη η διασφάλιση ορισμένων ειδικών κατηγοριών προσωπικών δεδομένων, όπως είναι τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τα οποία από την φύση τους μπορούν να προσβάλλουν θεμελιώδεις ελευθερίες ή την ιδιωτική ζωή του ατόμου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ο όρος «προσωπικά δεδομένα» χρησιμοποιείται αντί του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», ο οποίος συναντάται σε πολλά νομοθετικά κείμενα¹. Στην χρήση του όρου αυτού οδήγησε η εισαγωγή του νέου άρθρου 9^Α του Συντάγματος που εισήχθη με το Ψήφισμα της 6^{ης} Απριλίου 2001.

Προσωπικό δεδομένο αποτελεί κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο και οδηγεί στην ταυτοποίησή του. Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι η πληροφορία δεν είναι δυνατόν να αναφέρεται σε νομικό πρόσωπο². Η έννοια των προσωπικών δεδομένων στρέφει όλο το βάρος της σε πράξεις ή παραλείψεις που επιχειρούν να ταυτοποιήσουν το άτομο μέσω της επεξεργασίας συγκεκριμένων πληροφοριών με σκοπό τον έλεγχο, την επιτήρηση, την αξιολόγηση ή την προστασία του δημόσιου συμφέροντος ή την εξυπηρέτηση ενός υπέρτερου έννομου αγαθού, όπως είναι η ζωή ή η προσωπικότητα του κάθε ανθρώπου. Σε αυτό το σημείο αξίζει να επισημανθεί ότι η πληροφορία αποτελεί αντικείμενο προστασίας στα πλαίσια του δικαίου των προσωπικών δεδομένων και νοείται ως τέτοια το ονοματεπώνυμο για παράδειγμα, μέχρι και ερωτικές ιδιαιτερότητες.

Στην Οδηγία 95/46/ΕΚ ορίζει ο έλληνας νομοθέτης ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». Συγκεκριμένα ως υποκείμενο ορίζεται «το φυσικό πρόσωπο

¹ Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 33.

² Σπυρίδων Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατικής δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 52-53.

στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί αμέσως ή εμμέσως»³.

Η ταυτοποίηση του προσώπου με το οποίο είναι συνδεδεμένη η πληροφορία προκύπτει είτε με άμεσο (με αναφορά στο όνομά του) είτε με έμμεσο τρόπο (με «φωτογράφησή του»). Γίνεται λοιπόν αντιληπτό, ότι μέχρι να συνδεθεί η πληροφορία με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο δεν αποτελεί προσωπικό δεδομένο.

Ας πάρουμε για παράδειγμα, την εικόνα ενός προσώπου να τρώσει σε ένα εστιατόριο συντροφιά με ένα άλλο πρόσωπο. Αυτή η εικόνα είναι οπωσδήποτε μια εικόνα που αναφέρεται στην έννοια της ιδιωτικότητας. Η πληροφορία που αναφέρεται στην εικόνα αυτή δεν συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, καθώς εκλείπουν κάποια άλλα στοιχεία αναγκαία για τον προσδιορισμό της. Ας υποθέσουμε ότι τα πρόσωπα αυτά είναι ένας παντρεμένος άντρας με την ερωμένη του. Όσο η πληροφορία αυτή μεταδίδεται προφορικά από στόμα σε στόμα δεν συνιστά προσωπικό δεδομένο, καθώς πρόκειται για κουτσομπολιό. Μόλις η σχετική φωτογραφία δημοσιευτεί στο διαδίκτυο ή κατατεθεί στο δικαστήριο ως απόδειξη της σοβαρής διατάραξης της έγγαμης συμβίωσης, καθίσταται προσωπικό δεδομένο. Αντίστοιχα, επίσης, όταν ένα προσωπικό δεδομένο αποσυνδεθεί από το πρόσωπο το οποίο αφορά, παύει να είναι προσωπικό δεδομένο. Τα προσωπικά δεδομένα διακρίνονται σε απλά ή μη ευαίσθητα και ευαίσθητα.

Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 2472/1997 δεν «λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα τω δεδομένων». Αν και αποτελούν εννοιολογικά προσωπικά δεδομένα, δεν εφαρμόζεται ο ν. 2472/1997 στα προσωπικά δεδομένα που δεν περιλαμβάνονται λη δεν πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο⁴.

1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

1.2.1 ΑΠΛΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Απλά προσωπικά δεδομένα είναι όσα δεν είναι ευαίσθητα. Παραδείγματος χάρη, απλά προσωπικά δεδομένα είναι το όνομα, το επώνυμο, η κατοικία, το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο, η οικογενειακή και περιουσιακή κατάσταση, οι τραπεζικοί λογαριασμοί, ο μισθός⁵, καθώς και τα φορολογικά δεδομένα, τα οποία σύμφωνα με τον νόμο ορίζονται ως απλά προσωπικά δεδομένα και προστατεύονται από το φορολογικό και τραπεζικό απόρρητο.

1.2.2 ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα είναι αυτά που ο νόμος μόνο ορίζει περιοριστικά ως τέτοια. Για παράδειγμα τα δεδομένα που αφορούν την φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή

³Σπυριδών Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατικής δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 52-53.

⁴Σπυριδών Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατικής δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 53.

⁵Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 34.

φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, την ερωτική ζωή εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και τα ιατρικά δεδομένα, τα οποία τυγχάνουν αυξημένης προστασία ως ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και προστατεύονται από τις διατάξεις περί ιατρικού απορρήτου.

1.3 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΣΕ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τα κριτήρια που έλαβε ο νομοθέτης για την διάκριση σε ευαίσθητα και απλά προσωπικά δεδομένα είναι τα εξής:

1. Η δημιουργία ή μη διακρίσεων για το υποκείμενο των δεδομένων.
2. Η υποκειμενικότητα με την οποία προσλαμβάνεται η πληροφορία (π.χ. η γνώση πληροφορίας για τις θρησκευτικές αντιλήψεις ενός ανθρώπου αντιλαμβάνεται εντελώς υποκειμενικά από το κοινωνικό σύνολο και προφανώς δεν πρέπει να έχει θετικές ή αρνητικές συνέπειες για το συγκεκριμένο πρόσωπο). Αντιθέτως στη περίπτωση των φορολογικών ή τραπεζικών δεδομένων, οι πληροφορίες έχουν αντικειμενικό και λειτουργικό σκοπό.

Ωστόσο αυτή η θεμελιώδης διάκριση του δικαίου της προστασία των προσωπικών ανάμεσα σε ευαίσθητα και μη δεδομένα έχει υποστεί κριτική στην θεωρία, τουλάχιστον όταν η λύση της σύγκρουσης με αντιτιθέμενα έννομα αγαθά προσανατολίζεται αποκλειστικά και μόνο στο κριτήριο αυτό. Έχει επισημανθεί και δικαίως ότι η φύση του δεδομένου, από μόνη της, δεν προκαθορίζει απόλυτα και τη βαρύτητα των προσωπικών δεδομένων σε κάθε περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 Α του Συντάγματος και ειδικότερα με το άρθρο 2 περ. δ' του Ν 2472/1997 ορίζεται το εξής: *«Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση, ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή».*

Ο ορισμός της επεξεργασίας, όπως γίνεται αντιληπτό και παραπάνω είναι ευρύς και περιλαμβάνει κάθε δυνατή μορφή επεξεργασίας. Σκοπός ενός τέτοιου εκτενή ορισμού είναι η προστασία του υποκειμένου των δεδομένων. Η προστασία του ατόμου πρέπει να ισχύει τόσο για την αυτοματοποιημένη όσο και για την δια χειρός επεξεργασία δεδομένων. Ωστόσο αναγκαίο είναι σε αυτό το σημείο να επισημανθεί ότι τόσο η Οδηγία 65/46/ΕΚ όσο και οι

Διεθνείς Συμβάσεις αναφέρονται μόνο στην αυτοματοποιημένη μορφή επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων.

Όπως αναφέραμε παραπάνω η επεξεργασία μπορεί να είναι αυτοματοποιημένη ή μη. Το ερώτημα που γεννάται, όμως, είναι το εξής: *Είναι κάθε είδους αυτοματοποιημένη ή μη επεξεργασία ενδιαφέρουσα για το δίκαιο;* Έτσι, σε θεωρητικό επίπεδο προβλέπονται δυο ειδών περιορισμοί:

1. Περιορισμοί ως προς το είδος και την αρμοδιότητα και την μορφή της επεξεργασίας με βάση ένα λειτουργικό και ένα εδαφικό κριτήριο. Ως προς το είδος της επεξεργασίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου:
 - Η επεξεργασία που πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών (λειτουργικό κριτήριο).
 - Η επεξεργασία που πραγματοποιείται από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην ελληνική επικράτεια ή σε τόπο που εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο (εδαφικό κριτήριο).

Σε τέτοιες περιπτώσεις διαπιστώνεται αναρμοδιότητα της αρχής αλλά και η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων είναι νομικά ανέλεγκτη.

2. Περιορισμοί ως προς την αρμοδιότητα εποπτείας και ελέγχου της επεξεργασίας. Ως προς την αρμοδιότητα εποπτείας και ελέγχου της επεξεργασίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου:
 - Η επεξεργασία που πραγματοποιείται από τις δικαστικές και τις εισαγγελικές αρχές στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης και εξιχνίασης των εγκλημάτων.
 - Η επεξεργασία που πραγματοποιείται από δημόσια αρχή με τη λειτουργία ειδικών τεχνικών μέσων καταγραφής του ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους στο όνομα της δημόσιας ασφάλειας.
 - Η δημοσιοποίηση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων με εντολή της εισαγγελικής αρχής σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες που αφορούν συγκεκριμένα αδικήματα
 - Το ποινικό μητρώο και τα υπηρεσιακά αρχεία που τηρούνται από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές για την ευκολότερη λειτουργία και εξυπηρέτηση των αναγκών της ποινικής δικαιοσύνης.

2.2 ΑΡΧΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η πιο θεμελιώδης και αυτονόητη αρχή επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων είναι η καθιέρωση του κανόνα της προηγούμενης συγκατάθεσης του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων, ως απαραίτητης προϋπόθεσης για το νόμιμο επεξεργασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 2 Ν 2472/1997, προβλέπεται η συγκατάθεση του υποκειμένου είναι *«κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η*

ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα». Κατά εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου σε ειδικές μονάχα περιπτώσεις, οι οποίες παραθέτονται στο άρθρο 5 παρ. 2 του νόμου 2475/1997. Έτσι επιτρέπεται λόγω χάρη η επεξεργασία χωρίς συγκατάθεση του υποκειμένου, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας, υπό τον όρο όμως για να θεωρηθεί νόμιμη η επεξεργασία θα πρέπει να διενεργείται για συγκεκριμένο σκοπό.

Μία επιπλέον αρχή, η οποία έχει κερδίσει την πρωτοκαθεδρία είναι αυτή του σκοπού, σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία επιτρέπεται να γίνεται για συγκεκριμένο, νόμιμο και προκαθορισμένο σκοπό, της διαφάνειας, της επεξεργασίας η οποία απαιτεί την υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της τήρησης των αρχείων και την τήρηση μητρώων προσιτών στο κοινό από την εποπτική αρχή. Εξίσου σημαντικές αρχές είναι η αρχή της ποιότητας και ακρίβειας των δεδομένων, της ασφάλειας και του απορρήτου της επεξεργασίας.

Λοιπές αρχές που θα πρέπει να διέπουν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, χωρίς να βρίσκονται σε σειρά ιεραρχίας είναι οι εξής:

1. Η αρχή της αναλογικότητας: τα υπό επεξεργασία δεδομένα πρέπει να είναι πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας⁶.
2. Η αρχή της νομιμότητας: σύμφωνα με την αρχή αυτή τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να υφίστανται νόμιμη επεξεργασία για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς⁷.
3. Η αρχή της ακρίβειας: τα δεδομένα πρέπει να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και να είναι επίκαιρα και ακριβή και εφόσον χρειάζεται να υποβάλλονται σε ενημέρωση⁸.
4. Η αρχή του χρονικού περιορισμού: τα δεδομένα μπορούν να διατηρούνται μόνο για ένα συγκεκριμένο διάστημα, κατά την κρίση της Αρχής⁹.

⁶Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 47.

⁷Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 45.

⁸Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 50.

⁹Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ. 52.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

3.1 ΕΝΝΟΙΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

Ως υποκείμενο ορίζεται «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί αν προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική»¹⁰.

Βασική προϋπόθεση είναι η συγκατάθεση του υποκειμένου, η οποία γίνεται σε δυο στάδια. Το υποκείμενο αρχικά πρέπει να συναινέσει. Δίνει δηλαδή εκ των προτέρων την συγκατάθεσή του και στην συνέχεια πρέπει να δώσει και την έγκρισή του, την εκ των υστέρων συγκατάθεσή του. Είναι λοιπόν φανερό ότι δεν μπορούμε να αρκεστούμε μόνο στην συγκατάθεση μετά την επεξεργασία δεδομένων (έγκριση), αλλά απαραίτητη είναι η συναίνεση του υποκειμένου πριν την επεξεργασία των δεδομένων¹¹.

Η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων για να είναι έγκυρη πρέπει να αποτελεί ελεύθερη (δεν αποτελεί προϊόν ελαττωματικής βούλησης), ρητή (προφορικός λόγος, έγγραφο) και ειδική (να γίνει ρητή αναφορά για ποια επεξεργασία δεδομένων γίνεται λόγος) δήλωση βουλήσεως. Πρέπει, άλλως, μέσω αυτής να καθίσταται σαφές ότι το υποκείμενο δίνει την συγκατάθεσή του, αφού πρώτα έχει ενημερωθεί για την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων και την φύση αυτής¹². Να σημειωθεί εδώ ότι η συγκατάθεση πρέπει να είναι έγγραφη. Ως έγγραφη θεωρείται και η συγκατάθεση που διαβιβάζεται ηλεκτρονικά.

3.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το υποκείμενο της επεξεργασίας των δεδομένων διαθέτει ορισμένα δικαιώματα. Όπως προαναφέρθηκε ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να ενημερώσει το υποκείμενο για την ταυτότητά του, το σκοπό της σχετικής επεξεργασίας, τους αποδέκτες και για την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης, είτε το υποκείμενο δώσει την συγκατάθεσή του είτε όχι. Η συλλογή και ενημέρωση όταν γίνονται απευθείας από το υποκείμενο πραγματοποιείται ταυτόχρονα. Ενώ αν γίνει από κάποιο τρίτο πρόσωπο το υποκείμενο πρέπει να ενημερωθεί μετά την συλλογή των δεδομένων, πάντως σίγουρα πριν την επεξεργασία τους¹³.

Μάλιστα ο καθένας έχει το δικαίωμα να γνωρίζει αν τα προσωπικά δεδομένα του αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας. Επιπρόσθετα, ο νόμος 2472/1997 ρυθμίζει το δικαίωμα αντίρρησης, η οποία μπορεί να είναι απόλυτη και σχετική. Πρόκειται, δηλαδή, για το δικαίωμα του υποκειμένου να υποβάλλει αντίρρηση σε οποιαδήποτε επεξεργασία των προσωπικών

¹⁰Σπυριδών Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατική δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007.

¹¹Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.57.

¹²Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.57-58.

¹³Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.87.

δεδομένων του με δήλωσή του στην Αρχή¹⁴. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να κάνουμε στην δυνατότητα ανάκλησης της συγκατάθεσης. Πέρα του δικαιώματος αντίρρησης, το υποκείμενο έχει την δυνατότητα να ανακαλέσει την συγκατάθεση που είχε δώσει, χωρίς όμως η τελευταία να έχει αναδρομικά αποτελέσματα¹⁵.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

3.1 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΡΑΓΔΑΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.

Η έκρηξη της τεχνολογίας αλλά και του αριθμού των προσωπικών δεδομένων αποδυναμώνουν καταρχάς την δυνατότητα για αποτελεσματική διαχείριση σε παγκόσμιο επίπεδο και εύλογα φαίνεται σε ένα δεύτερο στάδιο η ιδιωτικότητα που είναι κομμάτι της προσωπικότητάς μας να δέχεται ολοένα και μεγαλύτερες επιθέσεις και απειλές από την καινοτόμα τεχνολογία που προσφέρεται.

Το πρόβλημα αφορά κάθε στιγμή της καθημερινότητάς μας. Αισθητήρες, κεραίες, ειδικό λογισμικό και εφαρμογές καταγράφουν διαρκώς την δραστηριότητά μας και επικοινωνούν με το διαδίκτυο για να μας προσφέρουν υπηρεσίες, οι οποίες θα μας παρέχουν καλύτερη πληροφόρηση. Παράλληλα, όμως, δημιουργούν ένα ψηφιακό προφίλ που δεν είναι εφικτό στην συνέχεια να καεί στην πυρά της λήθης. Έξυπνα κινητά και φορητές συσκευές καταγραφής βιομετρικών και μη δεδομένων, πιστωτικές κάρτες πρόκειται για νάνοι με δύναμη γίγαντα που καταγράφουν και παρατηρούν τα πάντα για εμάς και το περιβάλλον μας, καθώς αποτελούν συνοδούς κάθε μας κίνησης και επιλογής.

Εκατομμύρια παθητικοί δέκτες λαμβάνουν πληροφορίες για την συμπεριφορά μας και τον περίγυρό μας, δημιουργώντας ένα ψηφιακό προφίλ με πληροφορίες που ούτε εμείς οι ίδιοι δεν ξέουμε ότι παράγουμε. Αυτό που πάντα υπήρξε καταφύγιο της ιδιωτικότητάς μας, το σπίτι μας, το οποίο περιφρουρεί την προσωπική ζωή μας, είναι πλέον διάπλατα «ανοιχτό» για όποιον ξέρει να διαβάσει τα δεδομένα των έξυπνων συσκευών που συναποτελούν σε αυτό που με ιδιαίτερη περηφάνια προωθούμε ως «έξυπνο σπίτι».

3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ

Είναι βάσιμος, λοιπόν, ο φόβος ότι όλη αυτή η έξαρση των τεχνολογικών προϊόντων καθιστά την διατήρηση του απορρήτου των

¹⁴Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.89-90.

¹⁵Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.62.

προσωπικών δεδομένων μας ολοένα και πιο επισφαλής. Αξίζει να τονισθεί ότι ενώ οι νέες τεχνολογίες ευαγγελίστηκαν την διευκόλυνση της επικοινωνίας μας με φίλους και γνωστούς, εν τέλει όμως οδήγησαν στην μειωμένη φυσική επαφή και δια ζώσης επικοινωνία, καθώς και στην εγκαθίδρυση μια νέας γλώσσας, την οποία αν δεν γνωρίζεις ή αν δεν καταφέρεις να μάθεις είσαι καταδικασμένος να αιωρείσαι και να νιώθεις απόλυτα ξένος στον πραγματικό κόσμο¹⁶.

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό ότι σημείο εκκίνησης κάθε ρύθμισης θα πρέπει να είναι το γεγονός ότι η τεχνολογία συλλέγει και γνωστοποιεί τα προσωπικά δεδομένα κάθε ανθρώπου, τις περισσότερες φορές χωρίς συναίνεση ή με μη επαρκείς περιορισμούς στην χρήση τους¹⁷. Για αυτό ακριβώς τον λόγο θα πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί ως προς την διάδοση των προσωπικών μας στοιχείων, διατηρώντας τα ανώνυμα. Καθίσταται, δηλαδή, αδήριτη ανάγκη η μη δημοσιοποίηση των προσωπικών δεδομένων, καθώς οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν είναι πολλοί και αόρατοι.

Το δικαίωμα στην ανωνυμία διαθέτει ηθική χροιά και ακριβώς για αυτό καθίσταται αναγκαία η επιβολή ενός συστήματος που θα ελέγχει κάθε πληροφορία που εισέρχεται, χωρίς όμως να ταυτολογείται το υποκείμενο της πληροφορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η προστασία προσωπικών δεδομένων κατοχυρώθηκε για πρώτη φορά ρητώς στο Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 2001 και στο πλαίσιο της θέσπισης των «νέων» συνταγματικών δεδομένων. Ειδικότερα στο άρθρο 9^Α του Συντάγματος ορίζεται ότι *«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει»*¹⁸. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και πριν την συνταγματική κατοχύρωση του 2001, η προστασία των προσωπικών δεδομένων συμπεριλαμβανόταν στο δικαίωμα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας κατά το άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος¹⁹. Γίνεται αμέσως αντιληπτό ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων συνδέεται άρρηκτα με τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, αποτελώντας ταυτόχρονα και προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκησή τους. Μπορούμε επομένως να πούμε ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων συσχετίζεται με την δημοκρατική αρχή, αποτελώντας ακρογωνιαίο λίθο για την συμμετοχή στην πολιτική ζωή.

Τα προσωπικά δεδομένα προστατεύονται από τον ν. 2472/1997, οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 95/46/EK και τροποποιήθηκε αρκετές φορές έκτοτε με την τελευταία τροποποίηση αυτή που έλαβε χώρα με τις διατάξεις

¹⁶Λεωνίδας Γ. Κοτσάλης, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ.335.

¹⁷Λεωνίδας Γ. Κοτσάλης, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 336.

¹⁸Σπυριδων Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατική δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 58.

¹⁹Σπυριδων Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατική δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ. 60.

του Β' κεφαλαίου του ν. 3471/2006. Πιο συγκεκριμένα ο ν. 2472/1997 ενσωματώνει βασικούς ορισμούς του δικαίου προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής του νόμου και οι βασικές αρχές για την νόμιμη επεξεργασία δεδομένων.

2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στο άρθρο 21 του ν.2472/1997 προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις για παράβαση υποχρεώσεων είτε από τους υπεύθυνους επεξεργασίας είτε από εκπροσώπους για την καταστρατήγηση βασικών διατάξεων του νόμου. Οι κυρώσεις του συγκεκριμένου άρθρου έχουν την εξής μορφή²⁰:

1. Προειδοποίηση (με προθεσμία για άρση της παράβασης)
Πρόστιμο
2. Προσωρινή ή οριστική ανάκληση άδειας
3. Καταστροφή του αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή δεδομένων

Από την παραπάνω σειρά διοικητικών κυρώσεων προκύπτει ότι αυτές εμφανίζουν μία σταδιακή κλιμάκωση, από μία απλή προειδοποίηση μέχρι την καταστροφή του αρχείου, πάντα με σκοπό την συμμόρφωση εκείνου που παρανομεί, προς τις επιταγές του νόμου²¹.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 39 του πρόσφατου νόμου 4624/2019, μπορεί να δοθεί διοικητικό πρόστιμο έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ για τις περιπτώσεις της παραγράφου 4, 5 και 6 του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ.

2.2 ΠΡΟΣΤΙΜΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος ισχύει η προηγούμενη ακρόαση του διοικουμένου. Για αυτό τον λόγο τα πρόστιμα δεν μπορούν να επιβληθούν χωρίς να έχει κληθεί προγενέστερα ο υπεύθυνος επεξεργασίας σε ακρόαση από την Αρχή Προστασίας Προσωπικού Χαρακτήρα. Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι ένα πρόστιμο δεν έχει μόνο οικονομικό αντίκτυπο, αλλά και ηθικό. Μάλιστα όσο μεγαλύτερο είναι το πρόστιμο τόσο εντονότερη είναι η απαξία και η αποδοκιμασία που εκφράζει η έννομη τάξη στην πράξη που το προξένησε²².

Γνωστές περιπτώσεις είναι τα πρόστιμα που έβαλε η Αρχή στην Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για μη τήρηση των όρων ασφαλείας των δεδομένων, καθώς και στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, λόγω παραβίασης από την Ελληνική Αστυνομία όρων που είχε θέσει η Αρχή για την λειτουργία καμερών μαγνητοσκοπήσης. Σε αυτήν όμως την δεύτερη περίπτωση ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης άσκησε αίτηση ακυρώσεως του προστίμου²³.

²⁰Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 405.

²¹Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 406.

²²Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 407.

²³Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ.407.

Η επιβολή ενός προστίμου ελέγχεται από την αρχή της αναλογικότητας και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι ενδεικτικά οι εξής²⁴:

1. Το μέγεθος της προσβολής
2. Τον βαθμό υπαιτιότητας του υπόχρεου
3. Την οικονομική του επιφάνεια
4. Τις συνέπειες του προστίμου στην φήμη και στην υπόληψη
5. Την πιστοληπτική του ικανότητα
6. Το μέγεθος του κινδύνου που δημιουργήθηκε ή της ζημίας που προκλήθηκε

Έτσι, η απόφαση της Αρχής για το πρόστιμο θα πρέπει να λαμβάνει πάντα υπόψη τις παραπάνω παραμέτρους και να περιέχει σαφείς, εμπειριστατωμένες και αναλυτικές αιτιολογίες που θα δικαιολογούν όχι μόνο την επιβολή αλλά και το ύψος του.

2.3 ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Η αστική ευθύνη για παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι αδικοπρακτική, κατά τους όρους του άρθρου 914 ΑΚ, αλλά μπορεί να είναι και ενδοσυμβατική, εάν ο ζημιώσας συνδέεται με τον ζημιωθέντα με συμβατική σχέση (ΑΚ 330 επ.), δηλαδή μεταξύ του υπεύθυνου επεξεργασίας και του ενδιαφερόμενου προσώπου υπάρχει μια συμβατική σχέση που τους συνδέει, με αντικείμενο την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ενώ όταν η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων λαμβάνει χώρα στο προσυμβατικό στάδιο, μπορεί να θεμελιώνεται ευθύνη κατά τις διαπραγματεύσεις²⁵. Οποιαδήποτε παράβαση των προσωπικών δεδομένων αποτελεί ταυτόχρονα και προσβολή της προσωπικότητας, κατά το ΑΚ 57²⁶. Επιπλέον ο νόμος παρέχει την δυνατότητα άσκησης αγωγής για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης κατά το άρθρο 932 ΑΚ²⁷.

Γεννάται εύλογα, λοιπόν, η απορία ποια ήταν η ανάγκη της ρύθμισης του άρθρου 23 Ν 2472/1997 για το ειδικό αυτό αδίκημα αφού ο ζημιωθείς ή/και προσβεβλημένος στην προσωπικότητα μπορεί να επικαλεσθεί τις παραπάνω διατάξεις. Η κυριότερη διαφορά του άρθρου 23 του νόμου 2472/1997 με τις άλλες διατάξεις έγκειται στην εγκαθίδρυση της νόθου αντικειμενικής ευθύνης, δηλαδή στην αντιστροφή βάρους απόδειξης, αφού ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη για παράνομη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, αν αποδείξει ότι η παράνομη επεξεργασία οφείλεται σε ζημιόγono γεγονός, για το οποίο δεν φέρει ο ίδιος ευθύνη²⁸.

2.4 ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στην χώρα μας η ποινική προστασία των προσωπικών δεδομένων συνίσταται στην επιβολή ποινών φυλάκισης, οι οποίες πλαισιώνονται και από χρηματικές ποινές. Οι ποινικές κυρώσεις επιβάλλονται στον υπεύθυνο

²⁴Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 409.

²⁵Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, «Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 281.

²⁶Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 413.

²⁷Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, «Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 279.

²⁸Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 414.

επεξεργασίας από τα ποινικά δικαστήρια. Αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, την ευθύνη φέρει ο εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ή ο επικεφαλής της δημόσιας αρχής, υπηρεσίας ή οργανισμού²⁹.

Προβλέπονται δυο κατηγορίες αξιόποινων συμπεριφορών³⁰:

1. Πράξεις ή παραλείψεις για τις οποίες η Αρχή δεν έχει αποφανθεί, όπως η μη γνωστοποίηση αρχείου με ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα
2. Παραβιάσεις λόγω μη συμμόρφωσης με τις αποφάσεις της αρχής.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον νόμο 4624/2019, όποιος χωρίς δικαίωμα: α) επεμβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο σε σύστημα αρχειοθέτησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και με την πράξη του αυτή λαμβάνει γνώση των δεδομένων αυτών· β) τα αντιγράφει, αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, συλλέγει, καταχωρεί, οργανώνει, διαρθρώνει, αποθηκεύει, προσαρμόζει, μεταβάλλει, ανακτά, αναζητεί πληροφορίες, συσχετίζει, συνδυάζει, περιορίζει, διαγράφει, καταστρέφει ή ακόμα μεταδίδει και διαδίδει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους. Εάν διαδίδει ειδικών κατηγοριών δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 9 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, τότε ο υπαίτιος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Τα χρηματικά πρόστιμα αυξάνονται σταδιακά ανάλογα με την σοβαρότητα της εγκληματικής πράξης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 38 του ν. 4624/2019 παρ. 4,5 και 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετική ρύθμιση απαντάται τόσο στον Κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ³¹, όσο και στο άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο οποίο αναγράφεται ότι «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν». Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 2 «Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους»³².

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάγκη προστασίας των προσωπικών δεδομένων γίνεται αντιληπτή και από τον Οδηγία 2016/680 του Ευρωπαϊκού

²⁹Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007, σελ.103.

³⁰Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, «Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 276.

³¹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A02016R0679-20160504&qid=1532348683434>

³²<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EL>

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου³³.

Τέλος αυτονόητη εμφανίζεται σήμερα η προστασία των προσωπικών δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ ρητή αναφορά του εν λόγω δικαιώματος γίνεται και σε πολλά Συντάγματα των ευρωπαϊκών κρατών. Αλλά και σε μη ευρωπαϊκό επίπεδο παρατηρείται η τάση της θέσπισης ειδικών νομοθεσιών για την προστασία των προσωπικών δεδομένων³⁴.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εκκινώντας από την κοινή πεποίθηση ότι η διακινδύνευση προσβολής της ιδιωτικής ζωής εντείνεται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς λόγω της συνεχούς αυξανόμενης ανάπτυξης της τεχνολογίας καθίσταται αδήριτη ανάγκη η τοποθέτηση ορίων στην συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, η οποία στις μέρες μας έχει λάβει αδιανόητες διαστάσεις. Στον σύγχρονο ψηφιακό κόσμο που ζούμε σήμερα οι πληροφορίες ρέουν ανεμπόδιστα, καθιστώντας αναπόφευκτες τις συγκρούσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ιδιωτικότητα, απόρρητο πληροφοριών, οικονομική ελευθερία). Για αυτό ακριβώς τον λόγο ήταν αναγκαία η θέσπιση κανόνων και ειδικής νομοθεσίας έτσι ώστε ο υπεύθυνος επεξεργασίας να λειτουργεί μέσα σε πλαίσια νομιμότητας.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει να γίνει στο γεγονός ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να δείχνει τον απαιτούμενο σεβασμό στα προσωπικά δεδομένα των πολιτών και να μην θυσιάζουν την εφαρμογή της νόμιμης διαδικασίας στον βωμό των οικονομικών συμφερόντων και της παντοδυναμίας των ισχυρών, αλλά να αποτελούν τη λαυγή φάρο της μελλοντικής νομοθετικής εξέλιξης και της νομιμότητας. Μόνο έτσι θα μπορέσει ο καθένας από εμάς να απολαύσει τα οφέλη της πληροφορικής όπως διαδραματίζονται στο νέο και σύγχρονο περιβάλλον τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ευγενία Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, «Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2007.
2. Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, «Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003.

³³<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0680&from=EN>

³⁴Σπυρίδων Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατική δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007, σελ.73.

3. Λεωνίδας Γ. Κοτσαλής, «Προσωπικά δεδομένα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2016.
4. Σπυρίδων Β. Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατική δράσης και Προστασία προσωπικών δεδομένων», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2007.

Ηλεκτρονικές πηγές:

1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A02016R0679-20160504&qid=1532348683434>
2. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EL>
1. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0680&from=EN>